Tjänsteställe, handläggare
Nämndadministration, Petra Jansson, Petra Weckström

Datum
2026-09-25

Beteckning
26RS6552

Er beteckning
Framställan

Statens kulturråd
Borgvägen 1-5
102 53 Stockholm

Region Örebro läns framställan om medel inom kultursamverkansmodellen 2027

Region Örebro läns kulturplan 2024 – 2028

Region Örebro läns kulturplan gäller 2024 – 2028. Den övergripande målbilden i kulturplanen är kopplad till den regionala utvecklingsstrategin (RUS). Enligt RUS ska Örebro län samskapa för:

- ett rikt, dynamiskt och fritt kulturliv
- ett kreativt och pulserande kulturliv för alla
- ett attraktivt och hållbart län

Utifrån den regionala utvecklingsstrategin (RUS) och de utmaningar för kulturen som framkommit i bland annat dialoger som föregick kulturplanen, är tre övergripande utvecklingsmål 2024 – 2028 identifierade:

- att utveckla den kulturella infrastrukturen i Örebro län
- att öka delaktigheten i länets kulturliv för barn och unga samt personer med sämre socioekonomiska livsvillkor
- att stärka kulturens kraft genom samverkan

De aktörer som ingår i samverkansmodellen arbetar utifrån mål och uppdrag som beskrivs närmare i kulturplanen. Kulturplanen 2024 – 2028 innehåller kulturpolitiska prioriteringar som Region Örebro län, genom Område kultur och ideell sektor, ansvarar för att genomföra. För att ta del av aktörernas uppdrag och de kulturpolitiska prioriteringarna hänvisas till kortversionen av kulturplanen (se bifogad fil).

Framtagande av Örebro läns kulturplan 2029 – 2032

Under våren 2026 påbörjade Region Örebro län framtagandet av Örebro läns kulturplan 2029 – 2032. Mellan mars – april fördes dialoger med länets 12 kommuner. Bland annat diskuterades kommunernas utmaningar inom sina kulturuppdrag, önskad kulturutveckling under åren 2029 – 2032 samt utvecklingen av den regional – kommunala kultursamverkan i allmänhet och relationen till de aktörer som Region Örebro län finansierar tillsammans med kommunerna (inklusive aktörer i samverkansmodellen) i synnerhet. Mellan maj – september genomfördes dialoger med de aktörer som Region Örebro län finansierar samt främjandeverksamheten inom Region Örebro län. Bland annat diskuterades då aktörernas utmaningar, önskad verksamhetsutveckling under åren 2029 – 2032, samverkan/kontakt med Region Örebro län och länets kommuner. Under hösten 2026 genomförs dialoger med det fria professionella kulturlivet i Örebro län och med kulturaktörer från civilsamhället inom respektive kulturområde. Region Örebro län kommer även att ha dialoger med representanter från de nationella minoritetsgrupperna och funktionshinderrådet hos Region Örebro län. 2027 skrivs planen i samråd med de regionala kulturaktörerna och länets kommuner.

Kultursamverkansmodellen Örebro län 2026

Verksamhet och förutsättningar inom kultursamverkansmodellen i Örebro län 2026 är enligt följande:

1. Region Örebro län fick ett statligt anslag om 302 000 kr som innebar en uppräkning för rådande aktörer inom samverkansmodellen med 0,62 procent.
2. Den regionala uppräkningen för aktörer i samverkansmodellen var 2,5 procent (1 572 000 kr).
3. Flera av regionens aktörer har under 2025 – 2026 påtalat ekonomiska svårigheter.
    a. Opera på skäret har adresserat behov av en ramförstärkning om cirka 2 000 000 kronor för att inte gå i konkurs inom ett – två år. Verksamheten har i dialogerna med Region Örebro län påtalat att egenfinansieringen är hög, men att den ekonomiska situationen hämmar den konstnärliga utvecklingen och förnyelse då en förutsättning för att fortsätta verka är att varje år producera publiksuccéer.
    b. The non existent Center har påtalat dels ekonomiska svårigheter, dels behov av en större renovering av Ställbergs gruva 2027. Renoveringen gör det svårt för The non existent Center att bedriva publik verksamhet på orten under nästa år. Residens och liknande verksamhet kan däremot pågå som vanligt. The non existent Center

har adresserat att en tillräcklig finansiering av den identifierade kärnverksamheten saknas. De har sökt men nekats (statliga) projektstöd de senaste åren.

c. Stadra teater har påtalat ekonomiska svårigheter och behov av en ramförstärkning för att kunna fortsätta producera professionell teater utifrån rådande förutsättningar. Stadra teater har adresserat att verksamheten söker olika projektstöd men att de inte beviljats några då stöden vanligtvis har fokus på kultur för och av barn och Stadra teater producerar professionell scenkonst för en i huvudsak vuxen målgrupp.

4. Örebro läns museum har inför återöppnandet av sin huvudsakliga utställningslokal på Engelbrektsgatan i Örebro påtalat stora behov av en ramförstärkning. Region Örebro län avser därför att utöka bidraget till Örebro läns museum med 15 000 000 kronor 2027. 13 000 000 kronor är en riktad ramförstärkning till kulturnämnden från regionfullmäktige, 2 000 000 kronor avser kulturnämnden omfördela inom egen ram. Kulturnämnden planerar omprioriteringar som kan innefatta reservmedel och kanslikostnader men även potentiellt främjandeverksamhetens uppräkning av verksamhetsmedel 2027.

   Örebro läns museum har informerat Region Örebro län att en ramförstärkning om 15 000 000 kronor ändå inte är tillräcklig för att Örebro läns museum under kommande år (2028 – 2030) ska ha möjlighet att bedriva en professionell museiverksamhet med relevanta förutsättningar, som till exempel innefattar: beredskapsarbete, öppettider, pedagogisk skolverksamhet, utvecklingsarbete med museets samlingar. För detta bedömer museet behöva, utöver kulturnämndens ramförstärkning, ytterligare cirka 6 000 000 kronor.

   Den regionala finansieringen av Örebro läns museum 2025 var 20 605 000 kronor medan den statliga finansieringen av Örebro läns museum 2025 var 5 947 000. Det innebär att med nuvarande medelsfördelning står Region Örebro län för 78 procent av Örebro läns museums finansiering, och staten för 22 procent. Utan ett större tillskott av statliga medel 2027 till Örebro läns museum kommer Region Örebro län att stå för cirka 86 procent av museets finansiering (36 121 000 kronor) och staten för cirka 14 procent (5 984 000).

   Region Örebro län vill betona behovet av en starkt ökad statlig finansiering till Örebro läns museum som är i paritet med den rejält ökade regionala finansieringen, för att tillsammans, stat och region, skapa rätt premisser för museet att bedriva en professionell, hållbar och tillgänglig museiverksamhet.

Övrigt inom Region Örebro läns kulturuppdrag 2026

Övrig finansiering och andra förändringar/utveckling som skett under 2026 kopplat till Region Örebro läns kulturuppdrag är:

1. Region Örebro län finansierar kulturaktörer utanför samverkansmodellen i samverkan med kommuner och folkbildningen[1] (5 680 000 kronor). I dialoger med Teater Martin Mutter framkom följande som påverkar kulturlivet i länet: Teater Martin Mutter har påtalat ekonomiska svårigheter på grund av minskade och ryckiga statliga medel. Teater Martin Mutters statliga bidrag mellan 2022 – 2023 minskade med 492 450 kronor. 2024 ökade det statliga bidraget med 151 840 kronor, för att sedan åter minska 2025 med 447 650 kronor (ur kulturdatabasen). Den typen av snabba oförberedda ekonomiska förändringar försvårar arbetet med konstnärlig kvalitet, förnyelse och utveckling. Kriterier som ligger till grund för vad bidragsgivningen av verksamhetsbidrag till fri scenkonst ska generera. Det försvårar även för långsiktighet gentemot arrangörer och publik. Region Örebro län vill betona vikten av tillgång till professionell scenkonst och barnteater via fria grupper i hela Sverige.
2. Region Örebro län subventionerar kultur för länets skolor genom Kulturkraft där kommunerna får ta del av regionala medel för att stärka tillgången till professionell kultur i skolan (1 475 000 kronor)
3. Årligen fördelas kulturpris och kulturstipendier (200 000 kronor)
4. Finansiering av verksamhet inriktat mot kultur och hälsa (189 000 kronor och utrymme i en tjänst)
5. Finansiering av platsutveckling och kultur på landsbygden (500 000 kronor och en heltidstjänst)
6. Medel till studieförbund (20 048 000 kronor)
7. Medel till regionala kulturföreningar (1 190 000 kronor)
8. Region Örebro län kartlägger hur den regionalt finansierade kulturen når länets grundskolor i samverkan med de aktörer som Region Örebro län finansierar inom kultursamverkansmodellen och via regionala verksamhetsmedel kultur. 2026 bearbetas data och en rapport skrivs utifrån resultatet som kommer att ligga till underlag för framtida prioriteringar.

Kulturuppdrag genom andra förvaltningar än Område kultur och ideell sektor:

- Inköp av konst, byggnadsanknuten konst enligt en-procentsregeln genom konsthandläggare hos Region Örebro län

[1] Dessa är Alfred Nobels museum i Karlskoga, Skoindustrimuseet i Kumla, Frövifors pappersbruksmuseum, Nora järnvägsmuseum och veteranjärnväg (med Pershyttan), Teater Martin Mutter, Konst på hög, Riksteatern Örebro län, Konsthantverkarna Örebro, Konstfrämjandet Bergslagen och främjandeverksamhet för amatörteater och amatörmusik

- Kulturinriktad utbildningsverksamhet på Kävesta och Fellingsbro folkhögskolor.

Regionala förstärkningar och äskanden inför 2027

Följande satsningar planeras för 2027 inom kultursamverkansmodellen:

- Örebro läns museum får en utökad ram om **15 000 000 kronor**.
- Medlen till de producerande aktörerna inom kultursamverkansmodellen räknas upp med 2,6 procent (**1 446 000 kronor**). Preliminär fördelning av medlen är enligt följande:
    - Örebro läns museum 549 000 kronor
    - Länsteatern Örebro 705 000 kronor
    - Länsmusiken i Örebro 3 000 kronor
    - ArkivCentrum Örebro län 103 000 kronor
    - Opera på skäret 33 000 kronor
    - Stadra teater 26 000 kronor
    - The non existent Center 9 000 kronor

Utanför kultursamverkansmodellen planerar Region Örebro län även följande:

- Medlen till folkbildningen och det regionala föreningslivet höjs preliminärt med 2,6 procent **(900 000 kronor).**
- Medlen till de kulturaktörer som Region Örebro län finansierar utanför kultursamverkansmodellen räknas preliminärt upp med 2,6 procent (**135 000 kronor**).[2]

Nämnda förstärkningar utgår från följande kulturpolitiska prioriteringar i Örebro läns kulturplan 2024 – 2028:

- Skapa förutsättningar för de professionella aktörer som Region Örebro län ansvarar för genom uppdragen i kulturplanen. Prioriterad aktör är Örebro läns museum.
- Skapa förutsättningar för kulturföreningar och folkbildningen i syfte att stärka tillgången till kultur i hela länet.
- Stärka förutsättningar för barn och unga att ta del av och själva skapa kultur.
- Stärka förutsättningar för personer med sämre socioekonomiska livsvillkor att ta del av och själva skapa kultur.

Region Örebro läns förstärkning inom samverkansmodellen 2027 är 16 446 000 kronor. Se mer detaljer om budgeten i bifogad fil. Region Örebro län vill betona behovet av ett fokus på Örebro läns museum och **ansöker om 7 446 000 kronor**

[2] Teater Martin Mutter, Frövifors pappersbruksmuseum, Skoindustrimuseet, Riksteatern i Örebro län, Alfred Nobels museum i Karlskoga, Nora Järnvägsmuseum Och Veteranjärnväg, Konst på hög, Konstfrämjandet i Bergslagen, Konsthantverkarna, Amatörteaterfrämjande verksamhet och Amatörmusikfrämjande verksamhet.

varav 1 446 000 kronor som uppräkning till de producerande aktörerna inom kultursamverkansmodellen 2027 och 6 000 000 kronor är öronmärkta medel för Örebro läns museum.

Med vänlig hälsning,

Frank Tholfsson	Petra Weckström
Ordförande i kulturnämnden	Chef område kultur och ideell sektor